

Een nieu ghedichte van der schade die daer nu
is gheschiet van die vloet des waters anno 1530
den vijffsten dach Novembri nu lest leden. Et cetera.
[Afb.]

[a1r]

[1] Int jaer ons heere 1530 mede¹
in November den vijffsten dach,
dat² men in dese landen, dits waerhede,
met rechte wel onthouwen mach,
5 want men menich mensce in rouwen sach
om des waters wille,³ sonder versaghen,
dat men met oogen wel aenscouwen mach.⁴
Met rechte mach men wel beclagen,⁵
warender gheen sonden, daer en waren gheen plaghen.⁶

[a1v]

10 [2] Bi Noes⁷ tijden, dits ommer warachtich,
dede God die werelt niet vergaen
by twaters vloet, int lijden onsachtich.⁸
Nu moeghen wij menschen wel verstaen
15 dat God is vertorent; hy wil de sonde slaen.⁹
Want God slaet seer, al coempt¹⁰ hi seldom.
Wilt doch die sonden van u dwaen.¹¹
ende u selven voortaan tot duechden helden,¹²
want de goede moet metten quaden ontgelden.

20 [3] Wat sach men overal lanten ondervloeyen;
men soudes te vollen¹³ niet connen gescriuen.
Wat sach men verdrincken scoonder koyen¹⁴
ende die huysen van den velden driven,
25 die menschen verdrincken, daer inne bliven.
Och God, wat scade is daer gheschiet,
Out, jonck, mans ende wijven.
Waer hort¹⁵ men yewers¹⁶ van meerder verdriet,

[a2r]

¹ Deze kritische editie is naar het exemplaar van de Zeeuwse Bibliotheek Middelburg: Ex. ZB-Middelburg, Pamflet 8: 9894 747 778X. De volgorde van de strofen in het exemplaar van de Liberna Collectie in Mettingen: W 766 is afwijkend, nl. Tp[a1r]-1-2-7-8-9-10-3-4-5-6-11-12-Lp[a4v] . Bij een van de twee exemplaren is het binnenste halve blad verkeerd gevouwen in het buitenste blad geschoven. Aangezien de druk geen tekstueel of technisch houvast biedt over de juiste volgorde is mijn keuze dus arbitrair.

² dat: (de dag) die

³ om wille: vanwege

⁴ mach: kon

⁵ beclagen: erover klagen

⁶ waren der...: zouden er geen zonden zijn, dan zouden er

⁷ Noes: Noach: Genesis 7-8

⁸ int lijden onsachtich: tijdens het vredelijke leed

⁹ slaen: raken, treffen

¹⁰ al coempt: al komt hij (gelukkig) seldom (om te slaan)

¹¹ dwaen: afvegen

¹² helden: neigen

¹³ te vollen: volledig

¹⁴ koyen: koeien

¹⁵ hort: hoorde

¹⁶ yewers: ergens

want sonder God en ist al niet.

30

[4] O God, dits ommer wel claghelijck,¹⁷
datter in Zeelant al¹⁸ is ghebuert.
Die stede van Vlissinghe, dits wanhagelijcs,¹⁹
veel²⁰ al huysen wech ghevuert
35 ende die soutkeeten²¹ vaneen ghescuert
ende dat sout metten water wech ghedreven.
Ende dat koern bedorven; ten is noyt geruert²²
datter was ghesayt, mijn vrienden verheven.
Van meerder vloet en was noyt gescreven.

40

[5] Vlaendren noch Brabant en was niet vry.²³
Zeelant noch Hollant, dits waerhede,
de stat van Dort, verstaet wel mi,
daer woenden si op die solderen mede.
45 Si waenden wechgedreven hebben mitter stede.
Men hoerden die lieden zeer clagen en kermen;
elcke mensce haddes groten onvrede.
Si riepen: “Heere, wilt onser ontfermen
en wilt de stadt van Dort bescermen”.

[a2v]

50

[6] Dies ghelijc was te Middelburch ghesien
ende op Arremuyen, dits immer warachtich,
want si en mochten²⁴ tot malcanderen niet vlien,²⁵
noch heel Walcheren. Is dat niet clachtich?
55 O God, Heere diet al is machtich,
waer wasser van meerder vloet ghehoort!
Der²⁶ Sluys in Vlaendren was oec onsachtich.
Ostende, Duynkerken ende oec Nieupoort;
wat isser menich schip vaneen gheschoort!

60

[7] Bi Lots tiden hebbe ic ghelesen,
hoe God Sodoma dede versincken.
Experiencie²⁷ mach nu wel wesen:
kersten menschen wilt hierop dincken²⁸
65 ende laet u hooverdie²⁹ doch wat sincken;³⁰

[a3r]

¹⁷ ommer wel claghelijck: immers wel treurig

¹⁸ al: allemaal

¹⁹ wanhagelijcs: uiterst verdrietig

²⁰ veel al: bijna alle

²¹ soutkeeten: schuren waarin zout is opgeslagen

²² geruert: geoogst

²³ vry: gevrijwaard

²⁴ mochten: konden

²⁵ vlien: vluchten

²⁶ Der: Daar te

²⁷ Experiencie: het inzicht

²⁸ wilt hierop dincken: laat dit tot je doordringen

²⁹ hooverdie: trots

³⁰ sincken: verminderen

nemet ootmoedich³¹ in u ghedachte.
Ghi siet watter landen ende dorpen verdrincken,³²
desen saterdach, men wel beclagen mochte.
Die aen een ander spiegelt, die spiegelt sochte.³³

70

[8] Merct³⁴ hoe Roomen, die schoone stede,
doer den Tijber³⁵ een deel³⁶ is verdroncken.
Ende in Ytalien, dits waerhede,
een steken³⁷ is al gans versoncken.

75 Ghi sondighe menschen, wilt hier op loncken,³⁸
wat God doer die sonden laet gheschien
ende en wilt in u quaetheit³⁹ niet seer proncken,⁴⁰
want die overlanders⁴¹ mosten ooc vlien
vant⁴² groot opperwater,⁴³ mocht men daer sien.

80

[9] Die van Antwerpen mostent ooc becoopen;⁴⁴
op die straten sach men dat water staen.

[a3v]

Hoe haestelijck ist in die kelders geloopen,
daert groote schade in heeft ghedaen

85 van boter, van kase, hooret vermaen,
van wijn, van biere, van ander goeden.
Men soude die schade niet overgheslaen,⁴⁵
alsoo men nu wel mach vermoeden.⁴⁶

God bescherme Antwerpen voer meerder ontspoeden!

90

[10] Hadden daer gheen dijcken doergebroken,
veel meer schaden hadden si verworven;
wat sachmen dat water al wonders coken.⁴⁷

95 Wat isser menich coe ende peert om gestorven,
wat isser menich corenlant om bedorven,
hier ende elders in allen canten.
Och menschen, wilt doch u sonden afkomen⁴⁸
ende wilt duechdelijcke wercken in u planten;

³¹ ootmoedich: nederig

³² verdrincken: verdronken

³³ Wie lering uit het lot van de ander trekt, is verstandig

³⁴ Merct: Bedenk

³⁵ Tijber: de rivier de Tiber

³⁶ een deel: gedeeltelijk

³⁷ steken = stedeken: plaatsje, stadje

³⁸ loncken: blik op werpen; fig. overdenken

³⁹ Quaetheit: verdorvenheid

⁴⁰ proncken: optooien

⁴¹ overlanders: Rijnlanders

⁴² vant: van dat

⁴³ opperwater: hoog water ten gevolge van regen of smeltende sneeuw

⁴⁴ becopen: ontgelden

⁴⁵ overgheslaen: overschatten

⁴⁶ mach vermoeden: kan concluderen

⁴⁷ coken: onduidelijk: misschien is bedoeld 'colken', maar zorgde dat voor een probleem met het rijm

⁴⁸ afkomen: verwijderen

100 alst God verdriet,⁴⁹ so verdrietet sijn santen.⁵⁰
 [11] Men soudes int lange⁵¹ niet connen verhalen⁵² [a4r]
 daer God sijn gaven⁵³ heeft ghesent
 in sint Beeflant;⁵⁴ sinte Martensdijc, binen palen,⁵⁵
 dat bedurven is ende vant water gheschent.
 105 Och menschen, laet ons nyet bliven verblent
 ende laet u sonden hertelijcken leet sijn,
 want God wel den schuldigen kent.
 Wilt God bidden int tsecreet dijn;⁵⁶
 om te vergeven sal God bereet zijn.
 110 [12] Nu laet ons bidden den Heer der Heeren,
 diet in hemel, in aerde al doet leven,
 dat hi sijn gramscap wil van ons keeren
 ende ons misdaet wil vergheven,
 115 dat wi ons dagen hebben bedreven.
 Dat bid ic drie personen in een volleest⁵⁷
 als ons dese werelt sal begheven,⁵⁸
 dat wi moegen comen onbevrees⁵⁹
 bi Vader bi Sone bi Heylighe Gheest.
 120 A M E N
 [Afb.] [a4v]

⁴⁹ verdriet: verdriet doet

⁵⁰ santen: heiligen

⁵¹ int lange: uitgebreid

⁵² verhalen: vertellen

⁵³ gaven: beproevingen

⁵⁴ Sint Beeflant: Sint Bavo-land; Beveland

⁵⁵ binnen palen; op het grondgebied

⁵⁶ in tsecreet dijn: in het geheim; van binnen

⁵⁷ in een volleest: in alle volkomenheid

⁵⁸ als ons dese werelt sal begeven: als ons de wereld zal loslaten; als we sterven

⁵⁹ onbevrees: onbezorgd

